

הלבנות מאכלות אסורות פרק יג

א. הלוקח בית או ששכר בית בחצרו שלגוי, ומלאהו יין אם היה הישראלי דר באותה חצר אף על פי שהפתח פתוח, היין מתר: מפני שהגוי מפחד תמיד ואומר, עתה יכנס לביתו פתאום וימצא אותי בתוך ביתו. ואם היה דר בחצר אחרת לא יצא עד שיסגר הבית, ויהיה המפתח והחותם בידו; ואינו חושש שמא יזיף הגוי, ויפתח הבית.

ב. יצא ולא סגר הפתח, או שסגר והניח המפתח ביד הגוי הרי היין אסור בשתייה, שמא נכנס הגוי ונסך: שהרי אין הישראלי שם. ואם אמר לו, אחז לי מפתח זה עד שאבוא היין מתר, שלא מסר לו שמירת הבית אלא שמירת המפתח.

ג. נכרי ששכר לישראל לדרך לו יינו בטהרה, כדי שיהיה מתר לישראל ויקחוהו ממנו, והיה היין בביתו שלגוי אם היה ישראל זה ששומר היין דר באותה חצר היין מתר, ואף על פי שהפתח פתוח והשומר נכנס ויוצא. ואם היה השומר דר בחצר אחרת היין אסור, ואף על פי שהמפתח והחותם ביד ישראל: שפיון שהיין שלגוי וברשותו, אינו מפחד לזיף ולהכנס לבית, ויאמר ויהי מה, אם ידעו בי לא יקחו ממני.

ד. אפלו כתב הגוי לישראל שנתקבל ממנו המעות למכר לו בהן יין הואיל ואין הישראלי יכול להוציאו מרשות הגוי, עד שיתן לו המעות הרי הוא שלגוי ואסור, אלא אם היה השומר דר שם בחצר. ואין השומר צריך להיות יושב ומשמר תמיד, אלא נכנס ויוצא כמו שבארנו, בין ברשות בעל היין, בין ברשות גוי אחר.

ה. היה יין זה הטהור שלגוי מנח ברשות הרבים, או בבית הפתוח לרשות הרבים, וישראל הולכים ושבים מתר, שעדיין לא נכנס ברשות הגוי. ואשפה, וחלון, ודקל אף על פי שאין בו פרות הרי אלו ברשות הרבים; וחבית יין שם וגוי הנמצא שם, אינו אוסרה. ובית הפתוח לשם, הרי הוא כפתוח לרשות הרבים.

ו. חצר החלוקה בפסיפס וגוי בצד זה וישראל בצד אחר, וכן שני גגין שהיה גג ישראל למעלה וגג הגוי למטה, או שהיו זה בצד זה ויש ביניהן פסיפס אף על פי שיד הגוי מגעת לחלק ישראל אינו חושש משום יין נסך, ולא משום טהרות.

ז. מתר לישראל להפקיד יינו בכלי סתום ביד גויים והוא שיהיה לו בו, שני סימנין; וזה הוא הנקרא חותם בתוך חותם. כיצד: סתם החבית בכלי שאינו מהדק כדרך שסותמין כל אדם, וטח בטיט הרי זה חותם אחד; היה כלי מהדק, וטח עליו מלמעלה הרי זה חותם בתוך חותם.

ח. וכן אם צר פי הנוד, הרי זה חותם אחד; הפך קצה פי הנוד לתוכו וצר עליו, הרי זה חותם בתוך חותם. וכן כל שנוי שמשנה מדברים שהן דרך כל אדם, הרי הן כחותם אחד; והטיחה או הקשירה, הרי זה חותם שני. ואם הפקיד ביד גוי כחותם אחד הרי זה אסור בשתייה, ומתר בהנניה: והוא, שיחד לו קרן זוית.

ט. יין מבשל, והשכר, או יין שערכו עם דברים אחרים כגון דבש ושמן, וכן החמץ, והגבנה, והחלב, וכל שאסורו מדברי סופרים, שהפקידו ביד גוי אינו צריך שני חותמות, אלא חותם

אֶחָד בְּלֶבֶד דִּיּוֹ ; אָבֵל הֵיִינן וְהַבֶּשֶׁר וְחֻתְפֶת דָּג שְׂאִין בָּהֶן סִימָן,
שֶׁהַפְּקִידֵן בִּיד גּוֹי צְרִיכִין שְׁנֵי חוֹתְמוֹת.

י. יִרְאֶה לִי, שְׂכָל מְקוֹם שְׂאֻמְרָנוּ בְּעִנְיַן יֵינן שְׁלָנוּ שֶׁהוּא אֶסוּר
בְּשִׁתְיָהּ וּמִתֵּר בִּהְנִיָּה, מִפְּנֵי צַד נִגְיַעָה שְׁנִגְעַב בּוֹ הַגּוֹי בְּשִׁתְיָהּ
הַגּוֹי עוֹבֵד עֲבוּדָה זָרָה ; אָבֵל אִם הִיָּה אֶסוּרוֹ בְּגִלְלֵל גּוֹי שְׂאִינוּ
עוֹבֵד עֲבוּדָה זָרָה, כְּגוֹן יִשְׁמַעֲאֵלִי שְׁנִגְעַב בֵּינָן שְׁלָנוּ שְׁלֹא בְכוּנָה,
אוֹ שְׁטַפַּח עַל פִּי הַחֲבִית הָרִי זֶה מִתֵּר בְּשִׁתְיָהּ. וְכֵן כָּל כִּיּוֹצֵא
בָּזָה.

יא. אָבֵל הַמִּפְקִיד יֵינן בִּיד גֵּר תוֹשֵׁב, אוֹ שְׁשֻׁלְחוֹ עִמּוֹ וְהַפְּלִיג,
אוֹ שֶׁהִנִּיחַ בֵּיתוֹ פְּתוּחַ בְּחֶצֶר גֵּר תוֹשֵׁב הָרִי זֶה אֶסוּר בְּשִׁתְיָהּ :
שְׂכָל חֶשֶׁשׁ שְׁלַחֲלוּף וְזִיוֹף, יִרְאֶה לִי שְׂכָל הַגּוֹיִים שׁוּוֹים בּוֹ
הוֹאִיל וְנִעֲשֶׂה הֵיִינן בְּרִשׁוּתָן, נֶאֱסָר בְּשִׁתְיָהּ עַל כָּל פָּנִים.

יב. יֵשׁ דְּבָרִים שְׂאִין בָּהֶן אֶסוּר נֶסוּךְ כָּלֵל, וְאֶסְרוּ אוֹתָן חֲכָמִים
כְּדִי לְהַרְחִיק מִן הַנֶּסוּךְ ; וְאֵלּוּ הֵן : לֹא יִמְזַג הַגּוֹי הַמִּים לְתוֹךְ
הֵיִינן שְׂבִיד הַיִּשְׂרָאֵלִי, שְׂמָא יָבוֹא לְצַק הֵיִינן לְתוֹךְ הַמִּים ; וְלֹא
יֹולִיף הַגּוֹי עֲנָבִים לִגַּת, שְׂמָא יָבוֹא לְדֶרֶךְ אוֹ לִגַּע ; וְלֹא יִסִּיעַ
לְיִשְׂרָאֵל בְּשַׁעַה שְׂמָרִיק הֵיִינן מִכְּלִי לְכָלִי, שְׂמָא יִנִּיחַ הַכְּלִי בִיד
הַגּוֹי וְנִמְצָא הֵיִינן בָּא מִכּוּחוֹ. וְאִם סִיעַ, אוֹ מְזַג הֵיִינן, אוֹ הִבִּיא
עֲנָבִים הָרִי זֶה מִתֵּר.

יג. וְכֵן מִתֵּר שְׂפִירִיחַ הַגּוֹי בְּחֲבִית שְׁלִיִין שְׁלָנוּ ; וּמִתֵּר לְיִשְׂרָאֵל
לְהָרִיחַ בְּחֲבִית שְׁלִיִין נֶסֶךְ, וְאִין בָּזָה שֵׁם אֶסוּר שְׂאִין הָרִיחַ
כָּלוּם, לְפִי שְׂאִין בּוֹ מִמֶּשׁ.

יד. כִּכְר בְּאֻרָּנוּ שְׂכָל דְּבָר שֶׁהוּא אֶסוּר בִּהְנִיָּה, אִם עֶבֶר וּמִכּוּר
דְּמִיו מִתְרִין חוּץ מִעֲבוּדָה זָרָה, וּמִשְׁמָשִׁיָּהּ, וְתִקְרַבַּת שְׁלָה, וְיֵינן
שְׁנַתְנֶסֶךְ לָהּ ; וְהַחֲמִירוּ חֲכָמִים בְּסֵתָם יֵינָם, לְהִיּוֹת דְּמִיו אֶסוּרִין
כְּדָמִי יֵינן שְׁנַתְנֶסֶךְ לְעֲבוּדָה זָרָה.

טו. לְפִיכָךְ גּוֹי שְׂשֻׁכֵּר אֶת יִשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹת עִמּוֹ בֵּינָן, שְׂכָרוֹ אֶסוּר.
וְכֵן הַשׁוֹכֵר אֶת הַחֲמוּר לְהִבִּיא עָלָיו יֵינן, אוֹ שְׂשֻׁכֵּר סְפִינָה לְהִבִּיא
בָּהּ יֵינן שְׂכָרָן אֶסוּר : אִם מַעֲוֹת נִתְּנוּ לוֹ, יֹולִיכֵן לִים הַמָּלַח ; וְאִם
נִתְּנוּ לוֹ בְּשֻׁכְרוֹ כְּסוּת אוֹ פְּלִים אוֹ פְּרוּת, הָרִי זֶה יִשְׁרָף אוֹתָן
וְיִקְבֵּר הָאֵפֶר כְּדִי שְׁלֹא לְהַנּוֹת בּוֹ.

טז. שְׂכָר לַגּוֹי חֲמוּר לְרִכֵּב עָלָיו, וְהִנִּיחַ עָלָיו לֹוִגִין שְׁלִיִין שְׂכָרוֹ
מִתֵּר ; שְׂכָרוֹ לְשֹׁבֵר יֵינן נֶסֶךְ שְׂכָרוֹ מִתֵּר וְתִבּוֹא עָלָיו בְּרָכָה, מִפְּנֵי
שְׂמִמְעֻט בְּתַפְּלָה.

יז. הַשׁוֹכֵר אֶת הַפּוֹעֵל וְאָמַר לוֹ, הַעֲבֵר לִי מֵאָה חֲבִיּוֹת שְׁלִשְׁכָר
בְּמֵאָה פְּרוּטוֹת, וְנִמְצָאָת אַחַת מֵהֶן יֵינן נֶסֶךְ שְׂכָרוֹ כָּלוֹ אֶסוּר.

יח. אָמַר לוֹ, הַעֲבֵר לִי חֲבִית בְּפִרוּטָה חֲבִית בְּפִרוּטָה, וְהַעֲבִיר,
וְנִמְצָא בִּינִיָּהֶן חֲבִיּוֹת שְׁלִיִין שְׂכָר חֲבִיּוֹת שְׁלִיִין אֶסוּר, וְשֹׁאֵר
שְׂכָרוֹ מִתֵּר.

יט. אֲמָנִי יִשְׂרָאֵל שְׁשֻׁלַּח לָהֶם גּוֹי חֲבִית שְׁלִיִין בְּשֻׁכְרָן, מִתֵּר
שְׂיִאמְרוּ לוֹ תָן לָנוּ אֶת דְּמִיָּהּ ; וְאִם מִשְׁנַכְנֶסָה לְרִשׁוּתָן, אֶסוּר.

כ. יִשְׂרָאֵל שֶׁהִיָּה נוֹשֶׂה בַּגּוֹי מִנֶּה הֶלֶךְ הַגּוֹי וּמִכָּר עֲבוּדָה זָרָה
וְיֵינן נֶסֶךְ, וְהִבִּיא לוֹ דְּמִיָּהֶן הָרִי זֶה מִתֵּר. וְאִם אָמַר לוֹ קִדָּם
שְׂיִמְכֹר, הַמֵּתֵן לִי עַד שְׂאֻמְכָר עֲבוּדָה זָרָה אוֹ יֵינן שְׁלִי וְאִבִּיא לָךְ

אף על פי שהוא סתם יינו ומכר והביא לו, הרי זה אסור : מפני שהישראל רוצה בקיומו, כדי שיפרע ממנו חובו.

בא. וכן גר וגוי שהיו שתפין, ובאו לחלק אין הגר יכול לומר לגוי, טל אתה עבודה זרה ואני מעות, אתה יין ואני פרות : שהרי רוצה בקיומן, כדי שיטל כנגדן. אבל גר וגוי שירשו את אביהן גוי יכול הגר לומר לו, טל אתה עבודה זרה ואני מעות, אתה יין ואני פרות : קל הוא שהקילו בירשת הגר, כדי שלא יחזור לסורו. ואם משבאו לרשות הגר, אסור.

בב. ישראל שמכר יינו לגוי פסק עד שלא מדד לו, דמיו מתרין : שמשפסק סמכה דעתו, ומשמשך קנה, ויין נסך אינו נעשה, עד שיגע בו נמצא בשעת מכירה, היה מתר. מדד לו עד שלא פסק הדמים, דמיו אסורין : שהרי לא סמכה דעתו אף על פי שמשך, ונמצא כשנגע עדין לא סמכה דעתו לקח, ונאסר היין בנגיעתו, והרי זה כמוכר סתם יינם.

בג. במה דברים אמורים, בשמדד הישראל לכליו ; אבל אם מדד לכלי הגוי, או לכלי ישראל שביד הגוי צריך לקח את הדמים, ואחר כך ימדד. ואם מדד, ולא לקח דמים אף על פי שפסק, דמיו אסורים : שמשגיע לכלי, נאסר כסתם יינם.

בד. הנותן דינר לחנוני גוי, ואמר לפועלו הגוי, לך ושתה ואכל מן החנוני, ואני מחשב לו הרי זה חושש שמא ישתה יין : שזה כמי שקנה לו יין נסך, והשקהו. וכנגד זה בשביעית אסור, כגון שנתן דינר לחנוני ישראל עם הארץ, ואמר לפועלו הישראלי, לך ואכל ואני מחשב לו ; ואם אכל הפועל דבר שאינו מעשר, אסור.

כה. אבל אם אמר להם, אכלו ושתו בדינר זה, או שאמר להם, אכלו ושתו עלי מן החנוני ואני פורע אף על פי שנשתעבד הואיל ולא נתיחד שעבודו, הרי זה מתר ; ואינו חושש לא משום יין נסך, ולא משום שביעית, ולא משום מעשר.

כו. מלך שהיה מחלק יינו לעם, ולוקח מהן דמיו כפי מה שירצה אל יאמר אדם לגוי, הא לך מאתים זוז והכנס תחתי באוצר המלך, כדי שיקח הגוי היין שכתבו בשם ישראל, ויתן הגוי הדמים למלך ; אבל אומר לו, הא לך מאתים זוז, ומלטני מן האוצר.

כז. גוי שנגע ביינו של ישראל לאנסו, מתר למכר אותו יין לאותו הגוי שאסרו לבדו : שכיון שנתפון זה הגוי להזיקו, ולאסר יינו הרי זה כמי ששברו או שרפו, שחייב לשלם ; ונמצאו הדמים שלוקח ממנו דמי ההזק, לא דמי המכירה.